

„Nem súlyed az emberiség!”...

**Album amicorum
Szörényi László LX. születésnapjára**

Főszerkesztő: JANKOVICS József
Felelős szerkesztő: CSÁSZTVAY Tünde
Szerkesztők: CSÖRSZ Rumen István
SZABÓ G. Zoltán

Nyitólap: www.iti.mta.hu/szorenyi60.html

MTA Irodalomtudományi Intézet
Budapest, 2007

DÁVIDHÁZI PÉTER

Kedves Laci,

tanulmányt most nem tudok írni, mert elcsigázott T. úr, a magyar irodalomtörténet atyja, ezért hát Te mint a hazai neolatin stúdiumok atyja fogadd szeretettel ezt a kis Catullus-fordításomat. Nem próbál versenyre kelni az avatott latinistákéval, csak Téged igyekszik születésnapodon pillanatnyi jókedvre deríteni, akár fogyatékoságaival is, melyek az eredeti mellé téve nyilván még szembeötlőbbek. Essünk túl a szembesítésen:

XCII

Lesbia mi dicit semper male nec tacet umquam
de me: Lesbia me dispeream nisi amat.
Quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam
assidue, verum dispeream nisi amo.

92

Lesbia becsmérel, csak szid, be nem áll a szája,
s pusztuljak, ha nem épp ebből látni: szeret.
Hogy honnan tudom ezt? Dehisz én is átkozom egyre,
s pusztuljak, ha nem épp az fáj, hogy szeretem!

Kérdés, mennyire megbízható Lesbia rajongójának analógiája (vagyis abból, hogy ő állandóan szidja a nőt, akibe szerelmes, valóban következik-e, hogy a nő hasonló szidalmi csak szerelmére vallhatnak), de épp a jelek talán önáltatóan bizakodó értelmezése miatt olyan jellemző az egész gondolatmenet a remény pillanataira. Mintha ezt emelné ki Jonathan Swift 1736. július 18-án keltezett, bár csak posztumusz, 1746-ban megjelent fordítása, amely a maga játékosan körülményeskedő érvelésével egész kis logikai műveletsort, valóságos bizonyítási eljárást mutat be az önmeggyőzés magabiztosan (és már-már gyanúsán) sikeres példajaként:

Lesbia for ever on me rails;
To talk on me she never fails:
Yet, hang me, but for all her Art;
I find that I have gain'd her Heart:
My proof is thus: I plainly see
The Case is just the same with me:
I curse her ev'ry hour sincerely;
Yet, hang me, but I love her dearly.

Hát nem kedves? Na persze könnyű Swiftnek, egyrészt költő volt, mint Catullus, nem csupán filozof, mint én, másrészt nem kellett bajlódnia a hexameterrel, hanem választhatta a korabeli angol költészet egyik kedvelt versformáját, amellyel mesterien tudott bánni. Ezt a fordítást egyébként az *Oxford Book of Classical Verse in Translation* is közli, amelynek egyik szerkesztője, Jeremy Maule (1952–1998) jó barátom volt, talán emlékszel is rá, hiszen 1990-ben részt vett az Intézetben rendezett nemzetközi kultuszkutató konferencián *The Domestic Cults of English Poets* című előadásával. Hadd zárjam születésnapommal a levelemmel azzal, amivel ő minden képeslapját zárni szokta: *Flourish!*

Budapest, 2004. december 27-én

Péter